

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra řízení

Teze diplomové práce

Intelektuální kapitál

Olga Oleynik

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Diplomová práce „*Intelektuální kapitál*“ se zaměřuje na identifikaci intelektuálního kapitálu, jeho měření, vykazování, prozkoumání jeho základních modelů a teorie. Na základě teoretických poznatků je provedená analýza intelektuálního kapitálu podniku, proveden kvalitativní rozhovor s ředitelem společnosti ELAZ. V praktické části je možné nalézt řadu doporučení ke zlepšení stávající situace.

Klíčová slova: intelektuální kapitál, znalostní ekonomika, měření intelektuálního kapitálu, vykazování intelektuálního kapitálu, Tobinův ukazatel, Balanced Scorecard, Skandia Navigator, model FiMIAM, intelektuální potenciál přidané hodnoty.

Cíl práce

Cílem teoretické části práce je vymezit v teoretické rovině problematiku intelektuálního kapitálu z pohledu odborných autorů.

Cílem praktické části práce je zhodnotit intelektuální kapitál ve zvoleném podniku a návrh vlastního doporučení, které by mohlo vést ke zlepšení zkoumané oblasti.

Dílčí cíle:

- vymezit pojem intelektuálního kapitálu,
- popsat základní teorie a modely intelektuálního kapitálu,
- pojmenovat složky intelektuálního kapitálu,
- prozkoumat metody měření a vykazování intelektuálního kapitálu,
- na základě metod měření zhodnotit stav intelektuálního kapitálu podniku,
- pomocí Balanced Scorecard navrhnout řešení ke zlepšení stávající situace.

Metodika práce

Na základě rešerše relevantních literárních zdrojů, analýzy sekundárních dat, syntézy, dedukce a přehled současného stavu intelektuálního kapitálu společnosti bylo provedeno vyhodnocení strategie podniku v oblasti intelektuálních zdrojů. Při zpracování diplomové práce byly využity informace z odborné literatury, které jsou uvedeny na konci této práce. Postup je založen na aplikaci deskriptivních metod založených na studiu dokumentů doplněných o strukturovaný rozhovor s ředitelem společnosti ELAZ. Dále pomocí výpočtu Tobinova ukazatele, metody intelektuálního potenciálu přidané hodnoty VAIC a metody Balanced Scorecard, byl změřen intelektuální kapitál společnosti. Tobinův ukazatel

představuje podíl tržní hodnoty společnosti na jeho účetní hodnotě. Pro výpočet tohoto ukazatele byly vypočteny WACC – průměrná cena, kterou musí podnik platit za užití svého kapitálu a POI – celková finanční částka vynaložená na obsluhu cizího a vlastního kapitálu. Intelektuální potenciál přidané hodnoty byl vypočten na základě ukazatelů přidané hodnoty fyzického kapitálu (CEE), přidané hodnoty lidského kapitálu (HCE) a přidané hodnoty strukturálního kapitálu (SCE). Dále byla provedena metoda Balanced Scorecard, která ukazuje na cíle a perspektivy ve čtyřech oblastech: finanční, provozní, organizační a zákaznické. Cíle a ukazatele byly stanoveny při uvažování finančního stavu podniku, jeho rozvahy a výkazu zisku a ztrát. Na základě těchto skutečností byla předložena řada doporučení.

Výsledky, návrhy a doporučení

Výsledky výpočtů Tobinova ukazatele umožnily získat určitou představu o tržní hodnotě akcií společnosti, jakož i veškerých její činností, konkrétně to, že růst tržní hodnoty společnosti vyžaduje, aby ziskové rozpětí bylo největší, a vážené průměrné náklady na kapitál nejmenší. Jedním ze způsobu zvýšení tržní hodnoty společnosti je růst tržní ceny její akcií.

Lidský kapitál

Jedním ze základních doporučení v oblasti zvýšení účinnosti lidského kapitálu je sledování fluktuace pracovníků společnosti, příčin jejich odchodu a nákladů s tím spojených.

Dalším doporučením je větší motivace pracovníků. Management společnosti by měl přecenit systém splacení mezd, v roce 2015 se doporučuje narůst mezd pracovníků společnosti o 20 %.

Zvýšit účinnost lidského kapitálu je možné také pomocí školení většího počtu zaměstnanců, předpokládá se utrácení o 15 % více peněz na podnikové vzdělávání.

Strukturální kapitál

Hlavním doporučením v oblasti strukturálního kapitálu je zvýšení úrovně znalostí informačních systémů. Vzhledem k tomu, že v programech DIRECTUM a ERP MAX + umí pracovat pouze cca 70 % administrativního personálu, doporučuje se povinné podnikové školení zaměstnanců. Předpokládané náklady na školení tvoří 100 tis. rublů.

Dalším doporučením je zvýšení počtu zlepšovacích návrhů na 3000 v roce 2015, a to pomocí odměn za návrhy. Důležité je zlepšovat týmovou spolupráci, je doporučeno zvýšit

o 10 % počet týmových projektů.

Relační kapitál

Hlavním cílem v oblasti relačního kapitálu je zvýšení počtu zákazníků společnosti. Dosáhnout tohoto cíle ElAZ může pomocí financování většího množství tendrů a konkurzů. Předpokládá se zvýšení výdajů na provádění konkurzů z 123 531 tis. rublů na 135 000 tis. rublů.

Společnost provádí málo charitativních akcí, zvýšením částky charitativní pomoci z 1,6 mil. rublů na 1,8 mil. rublů je možné přilákat nové zákazníky.

Pro zlepšení fungování obchodních platforem je třeba provést školení obchodních zástupců závodu v hodnotě 53 tis. rub.

Pro posílení image společnosti se doporučuje zvýšit výdaje na provádění PR akcí o 7 %. Je nezbytné zvyšovat státní zakázky. V roce 2015 se očekává růst státních zakázek o 5 %.

Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

1. ARMSTRONG, Michael. *Řízení lidských zdrojů: nejnovější trendy a postupy*. 10. vyd., Praha: Grada Publishing, 2007. 800 s. ISBN 978-80-247-1407-3.
2. BARTÁK, Jan. *Knowledge management: k rozvoji lidských zdrojů v prostředí změn*. Praha: Vysoká škola J.A. Komenského, 2006, 135 s. ISBN 80-86723-18-6.
3. BRYNKLEY, Ian. *Defining the Knowledge Economy*. Work foundation, 2006, 172 s.
4. BUREŠ, Vladimír. *Znalostní management a proces jeho zavádění*. Praha: Grada Publishing a.s., 2007, 212 s. ISBN 9788024719788.
5. COLLINSON, Chris. *Knowledge management: praktický management znalostí z prostředí předních světových učících se organizací*. Brno: Computer Press, 2005. 236 s. ISBN 80-251-0760-4.
6. ČETYSKIN, E.M. *Metody finanšových i komerčeských rasčetov*. M.: Delo Ltd, 2007, 320 s. ISBN 5-86461-187-5.
7. DAVENPORT, T. H.; PRUSAK, L. *Working Knowledge*. UK: Harvard Business School Press, 1998. ISBN 0-87584-655-6.
8. DRUCKER, F. P. *Výzvy managementu pro 21.století*. 1. vyd., Praha: Management Press, 2001.187 s. ISBN 80-7261-021-X.

9. DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. *Management lidských zdrojů*. 1. vyd., Praha: C.H. Beck, 2007, 485 s. ISBN 978-80-7179-893-4.
10. GAPONENKO, A.L., ORLOVA, T.M. *Upravlenije znanimi*. 3. vyd., M.: EKSMO, 2008. 550 s. ISBN: 978-5-699-26534-3.
11. EGORYČEV, D.N., LUKIČEVA, L.I. *Vnutrifirmennoje upravlenije intellektualnymi aktivami*. M.: Omega-L, 2004. 192 s. ISBN 5-98119-112-0.
12. INOZEMCEV, V.L. *Za predelami ekonomičeskogo obšestva*. M.: Academia-Nauka, 2006. 640 s. ISBN 5-87444-066-6.
13. KAPLAN, R.S., NORTON, D.P. *Balanced Scorecard: strategický system měření výkonnosti podniku*. 3. vyd. Praha: Management Press, 2002. 267 s. ISBN: 807-261-063-5.
14. KAPLAN, R.S., NORTON, D.P. *Efektivní strategické řízení*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2010. 328 s. ISBN: 978-80-7261-203-1.
15. KLEIBL, J.; DVOŘÁKOVÁ, Z.; ŠUBRT, B. *Řízení lidských zdrojů*. 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2001. 264 s. ISBN 80-7179-389-2.
16. KOZYREV, A.N., MAKAROV, V.L. *Ocenka stoimosti nematerialnych aktivov i intellektualnoj sobstvennosti*. Moskva: Interreklama, 2003. 352 s. ISBN: 5-8137-0095-1
17. LEONT'EV, B.B. *Cena intellekta: intellektualnyj kapital v rossijskom byznese*. 3. vyd. Moskva: Akcioner, 2008. 200 s. ISBN 5-901025-16-4.
18. MLÁDKOVÁ, Ludmila. *Management znalostí v praxi*. 1. vyd., Praha: Professional Publishing, 2004, 155 s. ISBN 80-86419-51-7.
19. MOLIAKOV D.S., ŠOCHIN E.I. *Teorija finansov predprijatij*. M.: Finansy i statistika, 2004, 112 s. ISBN 5-279-02218-7.
20. RYLE, Gilbert. *The Concept of Mind*. Chicago: University of Chicago Press, 1949. 334 s. ISBN: 9780226732961.
21. STEWART, Tomas. *Intellectual capital: the new wealth of organizations*. New York: Crown Business, 1997. 278 s. ISBN13: 9780385483810.
22. SVEIBY, K.-E. *The New Organizational Wealth: Managing and Measuring Knowledge-based Assets*. San Francisco: Berrett-Koehler, 1997. 220 s. ISBN 1-57675-014-0.
23. TRUNEČEK, Jan. *Management znalostí*. Praha: Nakladatelství C H Beck, 2004, 131 s. ISBN 9788071798842.

24. VODÁK, Josef a Alžběta KUCHARČÍKOVÁ. *Efektivní vzdělávání zaměstnanců: 2., aktualizované a rozšířené vydání*. Praha: Grada Publishing, 2011, 85 s. ISBN 978-80-247-3651-8.

Článek v seriálové publikaci (kurzivou je uváděn název seriálové publikace):

25. RODOV, I., LELIAERT, PH. FiMIAM: financial method of intangible assets measurement. *Journal of Intellectual Capital*, 2002, Vol. 3, Number 3

26. LELIAERT, PH., CANDRIES W., TILMANS R. Identifying and managing IC: a new classification. *Journal of Intellectual Capital*, 2003, Vol. 4, Number 2

27. PETRASH, Gordon. "Dow's Journey to a Knowledge Value Management Culture", *European Management Journal*, 1996, Vol. 14, Number 4

28. PETTY, R., GUTHRIE, J. Intellectual Capital Literature Review. Measurement, reporting and management. *Journal of Intellectual Capital*, 2000, Vol. 1, Number 2